

Aan De Minister van Verkeer, Vervoer
en Ruimtelijke Planning
De heer C.F. Cooper
Berg Arrarat Perceel C
Alhier

Uw nummer 2021/014638 Uw brief van: 12 januari 2022 Ons nummer: 02022022.01 Willemstad, 02 februari 2022
(letter):
Onderwerp: DC-ANSP jaartoets
dividendbeleid/dividenduitkering 2020
(art. 5 P.B. 2014, no. 3 (GT))
Bijlagen:

1 Inleiding

De openbare rechtspersoon Curaçao is met inachtneming van artikel 4 van de Landsverordening corporate governance (P.B. 2014, no. 3 (G.T.)), een schriftelijke overeenkomst aangegaan ingaande 1 mei 2012, met een bij Landsbesluit no. 2012/13836 aangewezen deskundige organisatie zijnde Stichting Bureau Toezicht en Normering Overheidsentiteiten (hierna: SBTNO). Uitgaande van het gestelde in artikel 4 derde lid van de Landsverordening corporate governance alsook de bepalingen van de overeenkomst van opdracht, behoren tot de werkzaamheden van de adviseur corporate governance onder meer het ambtshalve of op verzoek van het Land Curaçao adviseren van de aandeelhouder, de Regering, de Raad van Ministers dan wel de Ministers over de toepassing van de in het Landsbesluit Code Corporate Governance Curaçao (P.B. 2014, no. 4 (G.T.)) (hierna: de Code) en in de Landsverordening corporate governance opgenomen bepalingen.

Middels besluit van de Raad van Ministers van 12 januari 2022 met zaaknummer 2021/014638, ontvangen op 17 januari 2022, is de jaartoets 2022 inzake het dividendbeleid/dividenduitkering Dutch Caribbean Air Navigation Service Provider N.V. (hierna: DC-ANSP) opnieuw ter toetsing aan de adviseur aangeboden onder overlegging van nadere informatie dan wel motivering waar de adviseur om had verzocht in zijn advies van 10 juni 2021 (nummer: 10062021.02).

Conform artikel 5 lid 1 van de Landsverordening corporate governance dient de verantwoordelijke Minister, voor zo veel als dat mogelijk is, te bewerkstelligen dat een vennootschap een dividendbeleid zal hebben dat voldoet aan balansnormering. Artikel 5 lid 2 van de Landsverordening corporate governance stelt dat indien door of namens een Minister wordt beslist of meebeslist over de vaststelling of aanpassing van het dividendbeleid van een vennootschap, dient de Minister een voornemen daartoe schriftelijk en gemotiveerd aan de adviseur corporate governance te melden. In overeenstemming met artikel 5 lid 3 van de Landsverordening corporate governance dient de adviseur corporate governance aan te geven of er tegen die vaststelling of aanpassing al dan niet zwaarwegende bezwaren zijn die verband houden met balansnormering.

2 Ontvangen en geraadpleegde relevante documenten

- Besluit van de Raad van Ministers van 12 januari 2022 met zaaknummer 2021/014638;
- Aanbiedingsformulier voor stukken van de Raad van Ministers ter zake de jaarrekening boekjaar 2020 DC-ANSP;
- Brief van DC-ANSP met referentienummer DCANSP/MA/uit/2021/8/965 betreffende het rapport 'Perspective on Dividend' DC-ASP;
- Rapport 'Perspective on Dividend' d.d. 5 augustus 2021;
- Brief van DC-ANSP d.d. 31 mei 2021 met referentienummer DCANSP/MA/uit/2021/5/487 aan de aandeelhouders, betreffende het verzoek tot goedkeuring en vaststelling jaarrekening 2020 DC-ANSP;
- Advies jaarrekening 2020 d.d. 15 oktober 2021 door het Ministerie van Financiën (zaaknummer: 2020/014638);
- Jaarrekening 2020 DC-ANSP;
- Statuten van DC-ANSP, laatstelijk gewijzigd d.d. 25 mei 2012; en
- Online uittreksel van het Handelsregister van de Kamer van Koophandel van Curaçao van DC-ANSP van 2 februari 2022.

3 Wettelijke bepalingen betreffende het voornemen tot vaststelling dividendbeleid

Conform artikel 5 van de Landsverordening corporate governance bewerkstelligt de verantwoordelijke Minister, voor zoveel als dat mogelijk is, dat een vennootschap een dividendbeleid zal hebben dat voldoet aan de balansnormering. Indien door of namens de verantwoordelijke Minister wordt beslist of meebeslist over de vaststelling of aanpassing van het dividendbeleid van een vennootschap, meldt hij het voornemen daartoe schriftelijk en gemotiveerd aan de adviseur corporate governance.

Volledigheidshalve zij gesteld dat conform artikel 1 onder e. van de Landsverordening corporate governance onder dividendbeleid wordt verstaan de jaarlijkse besluitvorming van een vennootschap inzake de winstbestemming teneinde de vermogensverschaffers een redelijke vergoeding te bieden voor het door hen geïnvesteerde vermogen. Eveneens conform artikel 1 onder b. van de Landsverordening corporate governance dient onder balansnormering te worden verstaan het bepalen van een zodanige adequate vermogensstructuur dat de continuïteit van de vennootschap op lange termijn wordt gewaarborgd.

In dit kader dient het bestuur van een vennootschap conform onder andere artikel 2.1 van de Code een beleidsplan, jaarplan en jaarlijkse exploitatie- en investeringsbegroting op te stellen alsmede zorg te dragen voor zowel een voorstel voor een deugdelijke balansnormering als dividendbeleid.

Het bestuur dient in dit kader ook in het bijzondere te handelen met in inachtneming van het gestelde in artikel 3.4 en 3.5 van de Code.

Het voorgaande brengt met zich mee dat alvorens bij een vennootschap tot enige dividenuitkering wordt overgegaan, gehandeld dient te worden met in inachtneming van het gestelde in de Landsverordening corporate governance, de Code, de wet- en regelgeving en de statutaire bepalingen.

De verantwoordelijke Minister dient het voorgaande te bewerkstelligen en in het verlengde hiervan jaarlijks voorafgaand aan een boekjaar de balansnormering en dividendbeleid schriftelijk en gemotiveerd aan de adviseur te melden.

4 Jaartoets en dividenuitkeringsvoorstel 2020 DC-ANSP

Zoals gesteld heeft de Minister de jaartoets 2020 inzake het dividendbeleid/dividenduitkering DC-ANSP opnieuw ter toetsing aan de adviseur doen toekomen onder overlegging van nadere informatie c.q. motivering waar de adviseur om had verzocht in zijn advies van 10 juni 2021 (nummer: 10062021.02).

In voornoemd advies heeft de adviseur onder meer het volgend gesteld dan wel verzocht:

“(…)

Conform artikel 5 van de Landsverordening corporate governance bewerkstelligt de verantwoordelijke Minister, voor zoveel als dat mogelijk is, dat een vennootschap een dividendbeleid zal hebben dat voldoet aan de balansnormering. Indien door of namens de verantwoordelijke Minister wordt beslist of meebeslist over de vaststelling of aanpassing van het dividendbeleid van een vennootschap, meldt hij het voornemen daartoe schriftelijk en gemotiveerd aan de adviseur corporate governance.

…

Wegens het ontbreken van de vereiste motivering zijdens de Minister met betrekking tot het voorgestelde dividenduitkeringsvoorstel 2020 inzake het dividendbeleid van DC-ANSP en in het bijzonder een advies van het Ministerie van Financiën is de adviseur niet tot toetsing daarvan gekomen.

De adviseur verzoekt de Minister om op basis van een analyse van de jaarrekening 2020 alsmede de (ramings)cijfers 2021 van DC-ANSP - door tussenkomst van het Ministerie van Financiën - aan te geven in hoeverre zij zich kan vinden in hetgeen door DC-ANSP in de brief van 31 mei 2021, met referentienummer: DCANSP/MA/uit/2021/5/492, is uiteengezet met betrekking tot de jaartoets 2020 en het “*Gemotiveerd advies inzake dividenduitkering 2020 en daarna*”.

Tot slot verzoekt de adviseur de Minister om de gemotiveerde melding betreffende het dividendbeleid/dividenduitkeringsvoorstel 2020 inclusief de onderliggende stukken inclusief een advies van het Ministerie van Financiën, zoals te doen gebruikelijk via en bij besluit van de Raad van Ministers aan de adviseur te doen.

(…)”

Naar aanleiding van het voorgaande heeft de adviseur de volgende aanvullende informatie dan wel motivering van de Minister ontvangen:

- De jaarrekening 2020 van DC-ANSP;
- Advies van het Ministerie m.b.t. jaarrekening 2020 d.d. 15 oktober 2021.

De adviseur neemt aan dat het advies van het Ministerie van Financiën, waar relevant, in casu dient te worden opgevat als de vereiste schriftelijke motivering van de Minister ter zake het dividendbeleid / dividenduitkeringsvoorstel 2020 van DC-ANSP.

Op verzoek van de Minister heeft het Ministerie van Financiën op 15 oktober 2021 advies uitgebracht m.b.t. de jaarrekening 2020.

Met betrekking tot de jaarrekening 2020 van DC-ANSP heeft het Ministerie van Financiën onder meer het volgende gesteld:

“(…)

Het jaar 2020 is een ongekend jaar geworden voor DC-ANSP. De wereldwijde COVID-19 pandemie heeft zeer nadrukkelijk impact gehad op het bedrijf. Naarmate COVID-19 zich over de wereld verspreidde, stelden steeds meer landen reisbeperkingen in.

Daardoor kwam het personenvervoer door de lucht in april 2020 wereldwijd vrijwel volledig tot stilstand. Sinds mei 2021 valt er een herstel van te zien, maar het pre-COVID niveau is nog lang niet bereikt.

Naast het verlagen van kosten heeft DC-ANSP geplande investeringen, die niet urgent waren, uitgesteld. Wel stelt zij dat een aantal grote investeringen uit het oogpunt van continuïteit, veiligheid en efficiëntie noodzakelijk zijn en geen verder uitstel dulden.

De geplande grote investeringen betreffen onder andere de bouw van een nieuwe Hato toren, de verandering van de "Air Traffic Management"-systeem (radar- en navigatiesysteem) en een nieuwe "Area Control Centre" gebouw (ACC). Volgens planning zullen deze investeringen gedurende de periode 2022 - 2026 plaatsvinden.

Verlies- en winstrekening

	2020	2019
Revenues:		
Enroute facility charges (EFC)	7,663,220	18,670,168
Aerodrome and approach charges HATO	2,381,535	4,810,334
Aerodrome and approach charges Flamingo	3,110,528	3,820,435
Other	1,046,307	1,762,530)
Total revenues	14,201,590	29,063,467
Expenses:		
Personnel expenses	13,556,603	14,156,209
Housing expenses	1,861,782	1,959,932
Office PR & Transport	908,379	1,264,828
Depreciation	4,160,378	4,346,567
General expenses	1,337,810	3,097,156
Impairment doubtful debt	-868,462	-307,415)
Total operating costs	20,956,490	24,517,277
Operating income/Loss	-6,754,900	4,546,190
Financial expenses & forex result	-66,239	-172,460
Profit tax	1,845,964	-824,688
Net result	-4,975,175	3,549,042,
Actuarial gains and losses	-54,591	-171,860
Total comprehensive income	-5,029,766	3,377,182

DC-ANSP is voor haar omzet afhankelijk van het aantal vliegtuigen dat door haar gecontroleerde vluchtinformatie gebied (Curacao FIR) vliegt en van het aantal vliegtuigen dat landt op en vertrekt vanuit de vliegvelden op Curacao en Bonaire. In april 2020 daalde de overall vliegbewegingen voor DC-ANSP met bijna 90%, daarna is het gedurende de rest van het jaar wat verbeterd, maar dat bleef toch sterk achter op het niveau uit 2019 en kwam uit op 58% van het niveau van 2019. De omzet (total revenues) van DC-ANSP in 2020 bedroeg minder dan de helft van 2019 van nog NAf 29,0 miljoen in 2019 tot NAf 14,2 mln. in 2020. Doordat DC-ANSP ook kostenreductie heeft toegepast, is het verlies enigszins beperkt. Het operationeel resultaat ging terug van plus NAf 4,5 miljoen in 2019 naar min NAf 6,7 miljoen in 2020. Op totaal niveau (total comprehensive income) daalde het resultaat van NAf 3,4 miljoen winst in 2019 naar NAf 5,0 miljoen verlies in 2020. Dit verlies zal het bedrijf ten laste van de ingehouden winst boeken. Opvallend is dat de verdiensten van DC-ANSP op Bonaire (Flamingo Tower) minder hard zijn teruggelopen dan op Curacao (Hato Tower) en de Curacao FIR. Dit duidt erop dat er in 2020 relatief meer vliegbewegingen waren rondom Bonaire dan de overige twee gebieden.

Balans

	2020	2019
Assets		
<u>Non current assets</u>		
Property, equipm.&other	27,804,392	28,854,606
Financial fixed assets		1,258,870
<u>Current assets</u>		
Acc. receivables & other	2,845,997	6,805,668

Time deposits	2,200,000	1,976,000
Cash and cash equivalents	14,729,278	16,873,662
	19,775,275	25,655,330
Total assets	47,579,667	55,768,806
Liabilities and Equity		
Stockholders' equity	30,730,584	35,760,353
Non current liabilities	10,443,662	10,884,000
Current liabilities	6,405,421	9,124,453
Liabilities & Equity	47,579,667	55,768,806

De algemene opvatting is dat het enkele jaren kan duren voordat er sprake is van normalisatie van de luchtvaartsector zoals die gold vóór de COVID-19 crisis. DCANSP is conform de balans voorlopig in staat tegenvallers met interne middelen op te vangen. De solvabiliteit van DC-ANSP, gemeten als de verhouding eigen vermogen ten opzichte van het balanstotaal, neemt toe van 64,1% in 2019 tot 64,6% in 2020. Daarmee komt de solvabiliteitsratio van DC-ANSP ruim boven de norm van 40% uit. Ook de liquiditeitspositie van DC-ANSP, gemeten als de verhouding vlottende activa en kortlopende schulden (current ratio), neemt toe van 2,8 in 2019 tot 3,1 in 2020. De current ratio komt daarmee ook boven de norm van 1,5 uit!

Controleverklaring 2020

De accountant van de vennootschap (BDO B.V.) heeft bij de jaarrekening 2020 een goedkeurende controleverklaring afgegeven. Ten aanzien van de aspecten van Corporate Governance meldt de accountant dat de Directie en de Raad van Commissarissen hebben voldaan aan de Code, rekening houdend met de punten, die in de verslagen zijn opgenomen.

Dividend

Gelet op het geleden verlies in 2020 stellen wij voor geen dividend vast te stellen.

Advies

Wij stellen u voor de jaarrekening 2020 door de AvA te laten vaststellen rekening houdend met een dividend van nihil en decharge te verlenen aan de Directie voor het gevoerde beleid en de Raad van Commissarissen voor het gehouden toezicht

(...)"

De adviseur heeft gelet op het geleden verlies in 2020 door DC-ANSP geen zwaarwegende bezwaren tegen het feit dat er geen dividend voor het boekjaar 2020 wordt vastgesteld.

De adviseur heeft in de stukken ook het rapport 'Perspective on Dividend' aangetroffen, zonder enige motivering van de Minister. Uit het in de stukken aangetroffen aanbiedingsformulier voor stukken van de Raad van Ministers, kan de adviseur opmaken dat vorenbedoeld rapport op 27 december 2021 reeds aan SBTNO middels omslag 2021/026790 zou zijn aangeboden voor advies. Ook kan de adviseur uit (een voetnoot van) het advies van het Ministerie van Financiën d.d. 15 oktober (zaaknummer 2021/014638) opmaken dat het Ministerie van Financiën ter zake van het rapport advies heeft uitgebracht, welke in omslag 2021/026790 is gevoegd. De adviseur heeft de betreffende omslag 2021/026790 tot heden nog niet ontvangen. De Minister wordt geadviseerd het rapport "Perspective on Dividend" DC-ANSP alsnog gemotiveerd en inclusief het advies van het Ministerie van Financiën dienaangaande aan de adviseur ter toetsing te doen toekomen.

5 Conclusie en Advies

- De adviseur heeft gelet op het geleden verlies in 2020 door DC-ANSP geen zwaarwegende bezwaren tegen het feit dat er geen dividend voor het boekjaar 2020 wordt vastgesteld.
- De adviseur heeft in de stukken ook het rapport 'Perspective on Dividend' aangetroffen, zonder enige motivering van de Minister. Uit het in de stukken aangetroffen

aanbiedingsformulier voor stukken van de Raad van Ministers, kan de adviseur opmaken dat vorenbedoeld rapport op 27 december 2021 reeds aan SBTNO middels omslag 2021/026790 zou zijn aangeboden voor advies. Ook kan de adviseur uit (een voetnoot van) het advies van het Ministerie van Financiën d.d. 15 oktober met zaaknummer 2021/014638 opmaken dat het Ministerie van Financiën ter zake van het rapport advies heeft uitgebracht, welke in omslag 2021/026790 is gevoegd. De adviseur heeft de betreffende omslag 2021/026790 tot heden nog niet ontvangen. De Minister wordt geadviseerd het rapport "Perspective on Dividend" DC-ANSP alsnog gemotiveerd en inclusief het advies van het Ministerie van Financiën dienaangaande aan de adviseur ter toetsing te doen toekomen.

Adviseur corporate governance

cc. Minister van Financiën
Minister-President

